

PENE 160

I te 14 nō Eperera 1996, ua tuu atu te Peretiteni Wallace B. Smith i teie rata arataïraa i tö te Apooraa rahi, te mau pupu, te mau âpooraa e te mau hiva ö te Etaretia i te mahana i muri iho. Ua mäiti te mau raumaire ö te Apooraa rahi e ua faaoti ia tuuhia atu teie puè-parau i roto i te Puta Haapiiraa faaroo. Ua piahia te rata òrometua tei faahitihia i roto i teie puè-parau i roto i te mau ture e te mau faaotiraa mana – faaravaïraa nō te matahiti 1996.

Ua faatörähia ò Grant Mc Murray i te 15 nō Eperera 1996 èi Peretiteni nō te Autahuàraa Rahi e èi Perofeta, èi Hiò èi Tino Heheu nō te Etaretia. I te mahana i muri iho, ua tuu mai te Peretiteni Mc Murray i te tahi rata nō te faaâpiraa i te Hiva nō te Peretiteniraa mätämua e ua rave atoà i te tahi mau tauuiiraa i roto i te Tino Ahuru mä piti, e nä reira atoà i roto i te Epitöporaa faatere. Ua ani mai ò ia èiaha teie mau faaueraa nō te tauuiiraa i te mau mero nō terä e terä pupu ia tuuhia atu i roto i te Puta fafau e te mau haapiiraa faaroo, a riro te reira i te faataupupü i te mau faaueraa mau e te mau haapiira tumu ä te Etaretia i roto i te puè-parau moà.

I tö te mau Apooraa, te mau Apooraa faatere, te mau Hiva, e i tö te Apooraa Rahi :

1. Ei haapöpüraa i te mau faaueraa nō roto mai i te rata òrometua nō te 19 nō tetepa 1995 ra e i muri aè i te faatöroà-raa-hia te mono nō te Peretiteni, te pihia nei tö ù tävini ò W. Grant Mc Murray ia faatöroà-vave-hia èi Perofeta, Hiò e Tino Heheu e èi Peretiteni nō te Autahuàraa rahi ö te Etaretia, e ia tämau-ä te Etaretia i te färü i te mau aòraa mata-ara ä te Perofeta nä roto atu i tö ù nei Värüa.

2. E i muri aè i te faatöroàraahia tö na mono, e vaiihohia ia ò Wallace B. Smith i tä na ra mau höpoià Peretiteni e ia faatura-tuhaa-hia ò ia mä te piiraa ia na ë Peretiteni hanahana.

3. Ia haamauhia ia teie ia au i tö ù nei hinaaro, e ua tae hoì te mau mea i titauhia nö te monoraa i te Peretiteniraa ö tä ù Etaretia i te vairaa, e ia nä reira hia ia e tià ai. Amene.

Tö òutou Tävini,
Wallace B. Smith

Peretiteni nö te Etaretia
Independence, Missouri i te 14 nö Eperera 1999

PENE 161

I te 21 nö Eperera 1996, i höpoi atu na vau i mua i tö te Etaretia i te tahi mau parau aòraa tei faauruhia mai, àita rä i faaìtehia mai te faaotiraa hopeà ö taua parau àro ra. Ua tiàturi au ë, e faufaahia te Etaretia ia feruri e ia ora i roto i te värua ö taua mau parau ra, mä te rü-òre i te färìi i te reira èi heheuraa nä te Etaretia. I roto i nä matahiti e maha i mairi aè nei, ua hiò faahou e ua mäimi pinepine au i te auraa höhonu ö taua parau aò ra mä te ui ë, ua tià änei nö teie nei ànotau. Aita vau i tütönu i nià i te mau taò e te mau îrava, i tae mai ai te ìte ia ù ë tei roto taua porò ra i te tià; teie rä, ua ìte au e àita-ä teie parau i tae i tö na vairaa, e te vai atu ra te auraa i muri mai. Aita-ä hoì au i tae i te manaòraa ë, e riro te Faatauiraa 2000 i te puhì mai i te tahi

auraa hōhonu atu-ä. Ua tautoo tämau vau i te auraa ö teie poroì, mai te mäimíraa i te mau parau e au ia faahitíhia, inaha ua ìte au i tö ù paruparu e tö ù taa-òre. Ia au i te hopoià rahi tä ù e amo nei, e i tö ù here rahi i te Etaretia e i tö na ra feiä, e mai te mäuruuru i te Atua ò tei tauturu mai ia ù noa atu tö ù nei mau paruparu, te püpü haèhaa atu nei au i teie parau à nã te Etaretia, ia feruri e ia faaotíhia e tià ai. Te rave nei au i te reira mä te tiäturi è, nã te Vãrua tei àpee mai i te faaineineraahia ö tava parau e pãrahi atoà mai ia rãtou ra ò te fãrii i teie piíraa.

Nã te mau Tino, te mau Apooraa, e te mau Hiva, e nã te Apooraa Rahi e tö te Etaretia:

1 a. A faateitei aè na i tö òutou mata e a hiò tuutuu-òre na i ô i muri atu i te ìriätai i te vähi ätea roa i reira òutou i te tono-raa-hia. A rãtere mä te tiäturi e te ìte pãpü è, teie òhipa rahi e te faahiahia, nò teie ia tau e nò te mau tau atoà.

b. A titau na i tö òutou pãrahiraa ôtahi roa e te moà i rotopü i te feiä te pii atoà nei ia rãtou iho i te iòà ö letu Metia. A tiäturi tämau na i te vãrua ö te Etaretia i faaâpíhia, e ia vai ara noa è, ò te vãrua hoì te reira nò te mau mea âpí ò te noaa nã roto i te manaò âàpo, te vãrua fãrii e te mäimími. A haere mä te ièiè e te peepee ö te âvae. Ia riro òutou èi feiä òaòà, ia àtaàta e ia haùti e ia hìmenemene, e ia riro òutou èi mau tià mau nò te tiàituru e te tiàmãraa nò roto mai i te Evaneria.

2 a. Ia riro òutou èi nūnaa nò te Hiero – mai te feiä è ite mata atu ra i te mau hãmani-ìno-raa, e te poro ra rã i te hau, te hãroàroà ra e te vaivai noa ra te peàpeà e rave rahi, e inaha te faatoro atu ra i te rima

nö te faafaiteraa, ò te färerei atu ra i te feiä ua pëpë te värua, te ìmi ra rä i te räveà nö te faaoraraa.

b. A faatupu i te mau ôpuaraa ä te Hiero mä te täpeà mäite te hinaaro täviniraa i roto i tö òutou na âàu. Ua patuhia te Hiero maoti tä òutou mau tütia e tä òutou na mau mäimiraa i te roaraa nö nä uì e rave rahi i mairi atu. Ia tià mai te Hiero èi taìpe teitei e te pöpü nö te tahi nūnaa tei faaruru mai na i te mau hämani-ìno-raa e te mau peàpeà e inaha te tütava noa ra ia tupu te Hau ö letu Metia nä te ao nei.

3 a. A haamahora i to òutou âàu e a häroàroà i te mau hinaaro rü ö tö òutou mau taeaè e tuahine te noho ôtahi noa nei, tei vahavahahia, tei roto i te mataù, tei haapaò-òre-hia e te ère nei i te here e te aroha. A haere atu ia rätou ra, mau pöpü mai i tö rätou mau rima e a títou marü atu ia rätou päâtoà ia fänaò i te mau haamaitairaa ö te Autahi tei poietchia e Ana tei faaruru i te mamae nö tätou päâtoà.

b. Eiaha e mataù te tahi i te tahi. A faatura i te huru ö te oraraa i haerehia mai e te taata tätaitahi, noa atu te pëpë-rahi e te täòpaòpa ö te värua, inaha ò vai ia taata tei òre i haere ôtahi noa i te tahi mau taime. A faaite e ua ineine vave òutou i te faaroo e te rü-òre i te haavä, a riro tä òutou mau faahaparaa èi mea tià-òre e àita nei hoì e värua faaora i reira.

c. A faaòromaì òutou te tahi i te tahi, inaha e òhipa rahi e te faatupu mamae hoì nö te faatupuraa i te höè autahi moà. Ua pii tätaitahi-hia rä tätou ia ora i roto i te höè autahi tei î i te here e te aroha. Ia itoito e ia riro òutou èi feiä mata-ara i te tiäturiraa ë, e riro te ao i te tauihia maoti noa te puai ö te tahi puè rii taata mataù-òre.

d. A tiäturi ë, te èà nö te faatauiraa e nä roto atu ia e nä räpae ia òutou. Te èà nö te faatauiraa, tä te pipi ia e pee.

4 a. Eiaha e hiò-ê atu i te feiä riirii i rotopü ia òutou na, e faufaa rahi hoì tö rätou i mua i te aro ò te Atua. A färri na i te tärëni e te püai ò te mau tamarii e te feiä äpi, a toro atu na te tariä ia märamarama òutou i tä rätou mau uuiiraa e te paari i reira. A pähono atu i tö rätou hinaaro ia here e ia turuhia rätou i tö rätou ra tupuraa.

b. Ia ìte päpü òutou i te mau tauiraa ò te mau puètau nö te oraraa, mai te tau mähanahana ò te tamariiraa e tae atu i te taureàreàraa e tae roa atu i te tau toètoè nö te paairaa. A ìte e näfea rä òutou i te hii mai i roto ia òutou tö òutou mau taa-ê-raa te tahi i te tahi. Ia riro òutou èi feiä marü e te òpere aroha. A haamanaò-ä ë, e mea titauihia te mau tärëni ä te täätoàraa èi faatupuraa i te mau òpuaraa ä te Atua.

5. A faatura i te peutumu. Eiaha ia òre i te faaroo mäite atu atu i te pororaahia te äài nö te mau päpäiraa moà, inaha e riro te mau Päpäiraa Moà e te faaroo i te höroà mai i te püai e te türamaraa. Eiaha atoà rä òutou ia haavihia e te mau faanahora e te mau ture arataì nö terä e te terä ra puètau. A haamanaò ë, te mau faaueraa tei höroàhia atu nä mua atu na, te vai faaufaa noa ra ia, terä rä ia faaòhipahia te reira ia au i te nuuraa ò te Etaretia i raro aè i te arataìraa ä te Hui Mana pae Värúa e te reo ò te pae rahi tei färrihia e te nünaa ò te Etaretia.

6 a. A tiä päpü i te iòà nö na tä òutou e poro nei mä te faatupu i te mau autahi-pipi huru rau, àpitihi e rätou tei roto i te mäimiraa, a òàòà noa ai òutou i roto i te faatupuraa i teie nünaa ia riro èi ìte mata-ara nä roto i te iòà ò letu Metia.

b. A toro te tariä i te piiraa rü ia riro òutou èi ùtuäfare rahi e te rötahi nä te ao atoà nei i roto i te iòà ò letu Metia, tei faaoti ë ia aroha te tahi i te tahi e ia patu i te pätireia mä te äàu tae, te tumu ia i pii e i haaputuputuhia ai. E riro ia te reira èi pätireia nö te hau e tae ia i te ìteraahia ë, ò Tiona mau-ä teie.

7. Te värua nö na tä òutou e pee nei, ò te värua ia nö te aroha e te hau. Te ìmi nei taua Värua ra ia noho mai i roto i te âàu ö rätou tei pähono i tä na piiraa e ò tei haapaò i tä na ra poroi. E ère teie èà i te mea ôhie i te mau taime atoà, e ère atoà hoì te mau faaotiraa e ravehia i te mea päpü roa i te tahi taime, e mea päpü e te märamarama maitaì rä te tumu nö te reira e riro rä hoì te Värua èi ìte nö te parau mau è, ò rätou hoì te ora ra i roto i taua parau mau ra, e riro ia i te färìi i te òaòà-fäito-òre nö rätou e noho ra i roto i te Autahi nö te Metia. Amene.

W. Grant Mc Murray
Peretiteni nö te Etaretia

Independence Missouri i te 4 nö Eperera 2000

PENE 162

Tau ävaè te maoro tö ù mänaònaò-noa-raa è, e päpü aè ra ia ù è te faaue mai ra te Atua ia rahi aè-ä te ìte ö te Etaretia i te auraa mau a riro ai ò ia èi nünaa mata-ara. A tahi ra vau nei a ìte ai mai teie te püai e te pii-taaê-hia mai ra tätou ia riro èi mau ìte täiva-òre nö letu Metia, e ia poro-faahou-ä tätou i teie nei ihoä ànotau i te mau tiäturiraa tumu ö te Etaretia i Faaâpìhia. Ua riro teie mänaònaòraa i te faataupupü mai ia ù, i te mea paha ia è àita vau i färìi vave ia matara mai èi parau, noho noa ai au nei i roto i te ìte-mamae-raa è e taata hara hoì au e te itiiti i mua ia Na. Ua vai tämau noa mai rä te teiaha e te rü ö teie òhipa i nià ia ù, e tae roa atu i taua pö ra a hurihuri noa ai au mä te topa-òre te taòto, noa atu-ä ia te rahi fäito-òre ö te turuhe. E inaha atu ra, tià aè ra vau i roto i te muhu-òre ö te ruì e

tämata atu ra i te hii mai i taua mea ra i päpäihia i roto i tö ù nei mäfatu.

Aita rä hoì taua mau parau ra i hee mau-òre noa mai te huru ë, e mea faauehia mai, ua mäiha mai rä mä te mamae mai roto mai i taua färereiraa nõ ù nei e te Värua i òhipa noa na i pihai ia ù i te roaraa ö teie mau ävaè. Päpäi iho ra vau, e i nä mahana i muri iho ua feruri mäite aè ra vau i te auraa ö teie mau taò, mä te âpapa faahou ia rätou i terä e terä vähi a haere noa mai ai te tûramaraa i te rahi. E inaha i teie nei a tuu atu ai au i teie mau parau i mua i te Etaretia, te ìte päpü nei au ë te vai atu ra ä tö rätou auraa. Terä rä, taua ihoä Värua ra i aratai mai na ia ù nõ te päpäi i teie mau parau, te faaue atoà mai ra ia ia ù e títai i te Etaretia ia rohi-âmui nõ te ìmiraa i tä te Atua e hinaaro ra nõ tätou. Aita-ä vau i päpü atu ra ë aha te huru ö teie hinaaro tö te Atua, te tiäturi nei rä vau ë ò te reira ia tö tätou taahiraa vave a tämau noa ai tätou i te rohi ia riro mau èi nünaa mata-ara.

I tö te mau Apooraa faatere, te mau Pupu autahuàraa, te mau huimänava, i tö te Apooraa rahi e te Etaretia:

1 a. A faaroo mai na rä, e te nünaa nõ te tau ö te Faaâpîraa, òutou e hinaaro ra ia riro èi nünaa mata-ara, òutou tei färîi i te värua mitinare ö te Hiero i roto i tö òutou oraraa. A faaroo na i te Reo e parau mai ra tähiti aè te mau äivi i te ätea-ê, tähiti aè te teitei fäito-òre ö te rai-tuatini, tähiti aè te höhону uripaò ö te moana nuinui i raro.

b. A faaroo na i te Reo i tavevo noa na nä roto i te òhuraa hope-tau-òre ö te tau, e inaha te parau noa mai nei-ä i teie taime. A faaroo i te Reo, inaha e òre e tià i te haamämü ia na, ò ia te pii faahou mai ra ia òutou i roto i te òhipa rahi e te faahiahia nõ te paturaa i te pätireia nõ te hau, taua Tiona ra ihoä, i te iòa nõ Na tä òutou e poro nei.

2 a. A faaroo mäite i te auraa ö tö òutou rätereraa mai mai te tahi nūnaa ra, inaha e rätereraa moà tei haarehia mai ë ò tei haapii rahi mai ia òutou i te huru ö te tere e vai mai ra a muri aè.

b. A faaroo i tä na mau haapiiraa e a hūaì faahou na i tä na mau parau-tumu. Eiaha e heva-muriaroha i te tau i hemo, a ìte rä ë ua vaiiho mai te hui-tupuna i te niu ö tö òutou faaroo, mai ia òutou e patu ra i te niu nö te uì nö ànanahi.

c. Nö te mea e nūnaa mata-ara òutou, i piihia ai òutou i raro aè i te faatereraa ä te huimana pae värua, e ia au i tei tià i te pae rahi e ua färrihia e te nūnaa, ia ìte märamarama i te hinaaro ö te Atua nö òutou i teie ànotau i te vähi èi reira òutou i te täviniraa. Rave rahi mau tämataraa âpī e färereihia ë òutou i teie ànotau, e mea tià atoà ìa te faaòhiparaa i te mau räveà âpī nö te täviniraa. Te autahuàraa ihoä rä ò te tītauhia mai ra ia pähono i te mau tämataraa ö te tau âpī, e te tiàorohia mai ra tö te Etaretia ia feruri mäite nä roto i te pure i te auraa mau ö tö òutou piiraahia e te faaòhiparaa i tä òutou mau tärëni i roto i te Autahi nö te Metia i teie nei tau âpī.

d. Ua faaìte-aè-na-hia òutou ë mea nä roto i te mau ôroà moà e hotu ai te oraraa värua ö te Tino Etaretia. E ère nä te huru e te raveraveraa ö te ôroà moà e höroà mai i te muihere, nä te värua moà rä e noho ra i reira e höroà mai i te ora. Ia faatura òutou e i te mau peutumu e ia täuà hoì òutou te tahi i te tahi e tià ai, èiaha rä òutou e faatäfifi ia òutou iho i roto i te mau tätararaa e te mau faanahoraa e òre roa e tü faahou ra i te mau hinaaro ö te tahi Etaretia e torotià atu ra nä te Ao. Nö te mau tätararaa e te mau faanahoraa ra, nä rätou ìa i piihia èi faatere e höroà mai te arataìraa.

e. Te haa-mèhara-faahou-hia atu nei òutou ë, e Etaretia teie tei piihia e te Atua ia tupu. Aita te värua nö te Tau-faaâpī-raa i pōnaohia i roto noa i te tahi puètau, ua riro rä taua värua ra èi piiraa i te mau uì atoà ia riro èi ìte nö te parautià e te ora e ia poro i te reira nä roto atu

i tö rätou mau reo e tä rätou ravepeuraa tätäitahi. Ia puhi te aho ö te Värúa e tià ai.

3 a. Eiaha e haamarirau. Aita te haereraa nä te êà ôhie i tohuhia nö òutou, ua tapuhia mai rä ia òutou ë, e riro òutou i te âpeehia e taua ihoä Värúa ra i tiàoro mai na ia òutou.

b. E inaha te tau mai ra taua Värúa faaora ra i nià ia rätou e àma ra i te ahi a riro ai èi pipi nä te Metia. Rahi atu-ä ö rätou e färüu mai, mai te mea e riro mau-ä òutou èi ìte ë èi feiä rohi tuutuu-òre i te täviniraa i tö te Ao.

4 a. A toro mäite i tö òutou mau tarià i te mau fäiraa e rave rahi mai roto mai i te mau taata atoà àtitià aè te ao nei, rätou tei arataihia mai i roto i te autaeaèraa ö te Autahi nö te Metia. Mea nä roto i te faufaa ö te mau taère, te pehepehe ö te mau reo e te ìte e te paari ö te taura-taata, èi reira te Evaneria e ìtehia atu ai mä te mata âpī e te haumärü ö te värúa. Ua püpü-taoà-hia mai te reira ia òutou èi tärëni. Eiaha òutou e huritua atu i te püai ö tö na mana.

b. Nö te tahi mau tumu tei faaotihia e te Atua i färerei ai òutou i te mau umeumeraa, i färerei atoà ai òutou i te mau òaòà mai roto mai i te rauraa ö te Etaretia. E ia vai-ä te reira e ia vai noa atu-ä i roto i te Pätireia ö te hau.

5 a. Eiaha òutou ia täpòihia e te mau mea e faataa-ê ra ia òutou i te Metia, ia vehihia rä òutou i te mau mea e rötahi ai òutou i roto i te Metia ra.

b. Ua parau e ua parau-tämau-hia òutou ia faatupu i te faafaiteraa, ia ìmi i te autahiraa tei riro èi niupapa nö te faatiàraa i te pätireia. E inaha te aò faahou mai ra te Värúa i tö te Etaretia ia tatahi atu i te mau püai e faatupu mai i te âmahamaha e riro i te täviri-ê atu ia òutou mai tö òutou atu nei tiàraa èi ìte nö Na.

c. A faaroo atu òutou ia òutou tätaitahi, mä te haavä-òre i reira ra e àore rä mä te manaò faaoti aè na. Aita-ä te mau pähonoraä i te mau mea e faatupu ra i te âmahamaha i hope atu ra i te ìmihia. E òhipa rahi ä te toe mai ra i te ravehia. A mätutu e a feruri-âmui i roto i te here, èi reira ia te Värúa parau mau e üpootiä mai ai.

6 a. I te mau mahana mätämua-raa ra ihoä te höroà-raa-hia atu ia òutou te tahi ture moà e poro ra i te faufaa rahi fäito-òre ö te mau taata atoà. Eiaha roa atu te reira ia àramöinahia ia òutou.

b. O Na tei hämani na i te taura taata, te òto ra ia i te mau âmahamaharaa faatupu haamä i roto i te ùtuäfare ö te taata nei. E mea títauhia te nünaa mata-ara ia rohi tuutuu-òre nö te faahiä i te mau patu nö te faataa-ê-raa, hämani atu ai i te mau taura-firi nö te ìteauraa te tahi i te tahi.

c. Tei roto i tö òutou na rima te oraraa faufaa roa ö te tahi mau taata. Ia marü e ia tupu hoì te muihere ia òutou òutou iho. Aita te püai ö te autahi i hau atu i tö te taata paruparu roa aè i reira. Oia atoà ia te autahi e amo ra i tö Na iòä i te peeraa ia Na tei haere atu ia rätou ra tei faaruè e tei tatahiahia atu i te hiti.

7 a. E rave rahi ö rätou e tiaì noa mai ra i te mau parau faaora ö te Evaneria, e àore rä ia ùmehia mai rätou i räpae i te äpoo ö te hepohepo-fäito-òre maoti te mau rima ö te mau tävini ua î i te here e te aroha. Eita rä hoì rätou e orahia mai te mea è àita te pähonoraä äàu höroà ö te pipi, ò ia e püpü atoà i te tahi tuhaa ö tä na i fänaò ia ìte atoà aè vetahi-ê i te òaòä ö te pätireia.

b. Rave rahi ö rätou e noho nei i roto i te taiä mä te tiäturi è tei roto te oraraa-hau i te haaputu-ûàna-raa i te mau faufaa pae tino nei. Te mau pähonoraä e ìmihia ra e òutou, e ère ia tei roto i te iho ö te mau taoà ö teie nei ao, tei roto rä i te faaroo ö tä òutou e niu mä te tiäturi-âueue-òre i tei tapuhia mai ia rätou tei pee ia letu Metia.

c. Ua hōroàhia atu ia òutou na te mau arataìraa nō te ààu e te rima mahora e tei faaau-māite-hia nō teie tau àpī. Te pii mai ra teie mau arataìraa i te mau pipi tātaìtahi ia pūpū i tā na tūtia ia au i tā na faufaa e tei maraa hoi ia na. Ua niu-hōhonu-hia teie mau haapiiraa i roto i te vārua ò te Faaàpīraa, e te haapāpū mai ra te reira è èita roa e tià ia faataa-ê i te taata tiààu i te pipi inaha e auraa tō te tahi i te tahi.

d. E mea rū te pāhono-vave-raa i teie piiraa. A hiò atu i te mau mea e hinaarohia i roto i tā òutou iho mau àmuiraa, òia ìa, a hiò atoà atu rā i ò atu-à i tō òutou iho mau àua, i ò i taua mau vāhi àtea roa e haerehia atu ra e te Etaretia. Ei fare vārua nō te pipi tātaìtahi e tià ai. Te piihia mai ra òutou ia patu i taua nohoraa ra e ia tiààu i te reira, ia hōroà atoà rā i tā òutou tuhaa nō te mau òhipa mitinare ä te Etaretia nā te ao. Ei reira ra e tae atoà atu ai te èvaneria ia rätou ra te mau vārua e hiaàì-ùàna ra i te pare ua î i te vārua hau nō rätou.

8 a. E feià maitataì e te faaroo òutou, i te tahi rā taime àita òutou e ìte atu ra i te mana e vehi ra i tō òutou iho tuāààì e tō òutou na autaeaèraa. A hiò mateono, a faaroo tuutuu-òre è, a fārii i te Vārua e haa ra i rotopū ia òutou.

b. Eiaha e tapitapi nō tō òutou itiraa. A tūtava ûàna ia riro òutou èi ìte nō Na, ia ahu tō òutou òuma i roto i tō òutou tiàraa pipi, e ia rahi te pūai ò te òhipa e ravehia e òutou nā nià i te iòà ò te hau e te faatupuraa i te parautià. E piti e toru aè pipi èi autahi, tei reira atoà ìa te Vārua. Ei reira ra, e rave rahi ìa ò rätou e riro i te àmui mai a muri iho.

c. A tāmāu-à i tō òutou na tere, òutou na e te feià nō te Tau ò te Faaàpīraa. Ua haamaitaihia òutou mai tahito mai-à è, e rave rahi-à te tārava mai ra i mua ia òutou àita-à i ìtehia, àita-à i oti i te ravehia. A tià e a haere i mua mā te tiàturi e ia ora mata-ara òutou mai te tahi nūnaa tei herehia, e inaha i teie nei ua faaoti mā te matau-òre e here ia vetahi-ê i roto i te iòà nō Na ra ò tā òutou e tāvini nei. Amene.

W. Grant Mc Murray

Peretiteni nö te Etaretia

Independence Missouri 29 nö Mäti 2004

PENE 163

Ua tuu atu te Peretiteni Stephen Veazey i te mau parau aò i raro nei i mua i te aro o te Etaretia e to te Apooraa rahi i te Tapati 25 nö Mäti 2007. I muri aè i te tahi taime hiòhiòraa e feruriraa, ua faataehia atu teie mau parau i mua i te aro ö te mau pupu, tino e autahuàraa o te Etaretia, àfai-roa-hia atu ai i mua i te Apooraa rahi i te mahana piti 27 no Mäti 2007, ia hiòpoà hia, haamanahia atu ai èi heheuraa, hou a nenei hia atu ai i roto i te Puta haapiiraa faaroo e te fafauraa. Ua ômua te Peretiteni Veazey i tana mau « Parau aò » i te tahi mau haamäramaramaraa.

Ei parau aò i tö te Etaretia

I te mau mahana atoà mai te taime a faatöroàhia ai au èi perofeta-peretiteni, ua amo vau i te mau hinaaro o te Etaretia i roto i toù nei ààu. I te tahi taime ua fätata roa te teiaha o te mänaònaòraa i te òre e maraa ia ù. Te reira ihoä paha tei faataahia, ìnaha nä te teiaha o te hopoià i türaì iaù ia ìmi-hau-atu-ä i te hinaaro ö te Atua. Tera ra, a tütava noa ai au ia vai-mahora i te arataìraa ä te Värua mai te tuu atu i te hiti i toù iho mau tiàturiraa taata nei, ua riro ia te reira èi

tämataraa e èi haapaari-atoà-raa iaù. E, à ìmi noa ai au i te hinaaroo o te Atua na roto i te pure, te tuatäpapa, e te tororaa atu te tarià i te reo ra o te Rahunui (1) mai roto mai i te autahi faaroo, ua rau te haamaitàraa i färihia è au, mai te maere rahi hoì i te tahi mau taime. Te mau parau e te mau hohoà-faaau i muri nei, e mea na roto ia i te tutava i te färaa mai, èiaha no te mea ua ère au i te ururaa värua, no te òtià potopoto ra o te huru taata nei ia farerei anaè i te Manahope. Eaha hoì tä te taata nei nö te parau i te mau mea tei ô atu ä i tona fäito taata, àita atu ia maoti ra te ìteraa ia i tona iho ravaì-òre. Na nià atu ä, e ìmi hoì i te mau taò ia hurihia mai te au i te rauraa o te mau reo o te Etaretia na te ao nei, èiaha ra hoì te auraa tumu ia hahi. Auaè maoti ra e fafauraa matamehai na te Värua moà ia tae te parau mau i ô atu a i te mau òtià o tera e tera reo, tera e tera nunaa. No reira, te püpü atu nei au i te mau parau aò i muri nei mai te haèhaa rahi e te ààu mauruuru i te Atua, ei tapàò no te hinaaro tuutuu-òre o te Atua ia haa-tämau noa i roto i te oraraa ò te Etaretia. A na reira ai au, te tuu atu nei i teie mau parau i roto i te rima o te Etaretia, mai toù tiäturi e e turu mai te Värua i te Autahi faaroo ia fariu i te piiraa a te Atua e pöpü roa mai ra.

Te tuu atu nei au i teie aòraa i roto i te rima o te Etaretia e nana aè e feruri e faaoti. Ìte noa atu ai au i taù mau hopoià ia au i toù tiàraa Peretiteni-perofeta, te hinaaro ùàna nei au ia rohi àmui e te ètaretia a tamau noa ai tatou i te ìmi èaha mau na te auraa no tatou ei Autahi mata-ara (2).

I to te mau tino, pupu e àutahuàraa, i tö te Apooraa rahi, e i t te Etaretia:

1-« Autahi no te Metia », to òutou ia iàa, e ua horoà hia mai te reira ei haamaitàraa na te Atua ; o to òutou ia iho (3) e to òutou piiraa. Ia tae òutou i te ìte e te pöpü i tona auraa mau, èère ia to òutou anaè

ananahi te fä mai, e riro atoà ra òutou ei haamaitàraa no te ao atoà nei. Eiaha e mataù i te haere i te vähi e titauhia mai ra ia haere.

2a- Te hinaaro mai ra letu Metia, te tino iho o te aroha o te Atua (4), i te mau nunaa atoà ia haere mai e ia färïi i tona hau noa atu te täfifi e te ùmeùme o te oraraa. A pee i te Metia na te èà e toro (5) atu ra i te hau o te Atua, ei reira ia òutou e fariï ai i te mau haamaità e ora hope àè ai òutou.

b- Ia fanaò-hua (6) te taata i to òutou pii-raa-hia, täviniraa e te mau òroà moà atoà ei reira ratou e farerei ai i te Metia, o ia e faaora e faafaïte (7) ia ratou i roto i te autaeaèraa o te Autahi moà ra. E te tumu mau o to òutou na tere ei nunaa paari i te faaroo, o te faahoïraa ia ia vetahi-ê i te Atua ra, e àtitià àè te fenua.

3a- Ua piihia òutou ia faanaho i te mau èà no te hau o te Metia na te ao nei e ia ora te reira i roto i te rau-taata-raa (8) e te rau-peu-tumura (9). E tupu te tiaïturu (10) o Tiona i rotopü i te mau autahi rima-horoà (11), te parautià e te marü.

b- Hau roa atu ä, a rohi tuutuu-òre ia haapaò òutou i te òpuaraa a te Metia ia tupu te patireia o te Atua i te fenua nei. Eiaha e òtohe i mua i te rave-taèreraa, te rave-porotitaraa e te mau rave-faarooraa (12) èère no roto i te faafaaita e te faaàpïraa no ô mai i te Atua ra. A ìmi-tämau i te hau e tià ai.

c- Eiaha e hape i te mau peu hiòraa riirii (13) o te ao, e ara maite i to ratou puai, ìnaha ua tae roa te tahi pae i te tià mai na nià i te iòa o te Metia no te faatupu i te àmahamaha i roto i te ao nei, tupu atu ai ta ratou mau òpuaraa ìino. Ratou e ìmi ra ia ètaèta to tera ààu i to te tahi na roto atu i te faatiàraa i te mau pare o te mataù e te mamae (14), èère ia no te Atua. Ia vai ara maite òutou i teie mau peu, a riro hoï i te faatea ia òutou i te òhipa i faataahia na òutou.

4a- Te Atua, te Rahunui-mure-òre, te òto ra ia i te mau àti-tano-òre, mai te feia veve, tei àvauhia i rapae i to ratou tiàhapa (15), tei rave-ino-hia, pohe-mai-hia. Eere te reira i ta te Atua. Eiaha to òutou tarià ia turi i te tiàororaa a te mau metua i te ao atoà nei e ìmi ra i te tahi ànanahi maità aè no to ratou mau tamarii. Eiaha e huritua atu ia ratou. Inaha ia maità hoì ratou ra ua maità atoà ia òutou.

b- Te fenua nei, tei hāmanihia i te aroha o te Atua èi vāhi e uàà mai ai te ora, te rurutaina ra ia i roto i te ahoaho, inaha te mōrohi (16) noa atu ra te natura a faaruru ai i te nounou e te tamaì a te taata. Ia faaea te taata i te manaò è òna tei hau i te mau mea atoà e èita hoì òna e roohia i te àti ia àamu hua-nane-noa (17) i te mau faufaa fenua.

c-la fānaò àtitià aè te mau uì i te haapiiraa e te mau raveà a te autahi no te haaparareraa i te hau o te Metia na roto i te mau tuhaa atoà o te oraraa nei. A faaineine i te mau pipi no ànanahi ia poro i te tahi raveraa àpī nō te arai i te àti veve, te àti mai, te tamaì e te rave-ino-raa heipuni (18). E riro ta ratou mau òhipa i te tupu maite mai te mea e faatupu ratou i te hinaaro o te Atua ia vai ora noa tei rahuhia e Ana.

5a- Te titau-onoono-hia atu nei te tino àhuru ma piti ia pahono hiemateòà (19) i te mea i piihia ai ratou èi Apotetoro tari-hau no te Metia e hope aè. Ua tonohia te mau Apotetoro na te ao nei èi arataì no te Etaretia i te faaoraraa taata ; e ia tano hoì te pororaa èvaneria no te patu i te mau autahi tūrama (20) no te parautià e te hau ia au i te hinaaro o te Metia.

A rohi ai ratou mai te paari o te faaroo e te hoèraa o te manaò, ia haamāmā atoà ia ratou ia ratou iho i te tahi o ta ratou mau hopoià, e riro ia i te hotu-maite ta ratou pororaa i te poroi a te Metia no te tiaituru e te faaora-faahou-raa o te ao nei.

b- No te faatupu vave (21) i te pororaa èvaneria, ia rave-àmui te mau Apotetoro e te mau Hitu àhuru no te haamau i te tahi mau Pū

mitinareraa taaê. O te mau Hitu àhuru te mau veà matamua roa no te hau o te Metia, e tei ia ratou ra te faaineineraa i te èà ia fãrii-vavehia te mau Apotetoro èi ìte.

c-la faarahi hia te mau raveà no te pii e te tonoraa i te mau Peretiteni Hitu àhuru e te mau mero no te Pupu Hitu àhuru iho, ia òhie aè to ratou rave àmuiraa e te Tino Ahuru ma piti. Ia ruru pinepine te tino Ahuru ma piti, te mau Peretiteni Hitu àhuru e te Pupu Hitu àhuru ia mämaramama te tahi i te tahi è èaha mau na to te Evaneria ia ravehia na mua.

6a- E fafauraa (22) moà roa te Autahuàraa, e tià roa ai ia faaturahia te reira na roto i te tiààu maiteraa i te tino, te feruriraa, te vãrua e te tauàraa atu i te taata tupu. Ia riro te Autahuàraa èi feia ààu haèhaa e te parautià, tei faaoti e püpü ia ratou èi tävini ia vetahi ê, e ia maitai hoì te Autahi i roto i te faaroo.

b- E ìtehia te mana o te Autahuàraa i roto i to ratou puai i te täviniraa ia vetahi ê. Tera ra hoì, ua faairi roa te tahi pae i taua tiàraa moà ra èi raveà no te haafanaòraa ia ratou iho e àore ra no te faatupu i ta ratou mau òpuaraa tatai tahi. Ua faairi hoì vetahi i te Autahuàraa èi peu noa no te oraraa, mai te haapaò òre i te faito è au no te faaineine e te pahono i taua piiraa ra.

c- Te vai noa nei a taua faaueraa ra i to te Autahuàraa ia faahanahana i to ratou piiraa hia na roto i te hoturaa vãrua, te ìmiraa i te ìte, te rima mähora taaê (23), te oraraa parautià e te täviniraa àueue òre.

Nafea pài ia te Vãrua è faaî ai i te mau àuà (24) te òre e hinaaro ra e faaàno ia ratou iho no te farii e te òpere i te reira ia au i te muihere e te parau tià a te Atua ?

d- Te vai noa nei ä te parau aò i horoà ê hia atu na ia nanea (25) te mau raveà a te Autahuàraa no te hinuhinu o ta ratou rohiraa mitionare e àore ra to ratou haapuairaa ia ratou iho i te täviniraa.

Nä te Peretiteniraa mätamua e horoà i te mau rēni aratai no te faaòhipa i te mau faaotiraa mai te faatura i te rauraa o te mau täere i roto i te Etaretia. Te mea pāpū ra, e faitohia te tävini maitai ia au i te puai o tona faaroo i te pūpūraa ia na iho no te pahono i te hinaaro o te Autahi faaroo.

7a- Ua riro te mau pāpai moà èi ìte pāpū no te Puna (26) mure òre o te maramarama e te parau mau, e àita reà ta te taata nei e te rauraa o te mau reo no te àpo taatoà mai i te reira. Ua papaì e ua taraihia (27) te mau papaì moà e te taata nei, na roto i te heheuraa e te uru tamauraa a te vārua i roto i te tereraa o te tau e te rau täèreraa (28).

b- Eiaha te mau papaì moà ia haamori itoro hia. O te Atua mure òre anaè tei faaite hia mai e te mau papaì moà, o ia anaè te tià ia haamorihia. Na te huru iho o te Atua, tei heheuhia e letu Metia na roto i te haapāpūraa a te Vārua moà, e horoà mai i te faito e au no te tätara e àore ra te faaòhiparaa i te mau papaì moà, e àita atu ai.

c- Eita e au i te Atua ia faaòhipa hia te mau papaì moà no te haafaufaa òre, àore ra no te haafao (29) i te taata, to ratou taura (30), to ratou àpeniraa (31), e àore ra to ratou tiàraa tōtiare. Ua rau hāmani ìnora tei ravehia i nià i te tahi mau tamarii herehia e te Atua na roto ia i te faaòhipa tano òreraa hia te mau pāpai moà. Te tītauhia atu nei te Etaretia ia faaì (32) e ia tätarahapa i te na reira raa.

d- Ia rohi àmui te mau pāpai moà, te vārua mata ara, te ìte e te paari i roto i te autahi faaroo no te faaìteraa mai i te hinaaro mau o te Atua. Ia haere òutou na nià i teie èa e tià ai, ìnaha o te èa ia o te Metia ora ra, èi reira ia òutou e ìte atu ai i taua maramarama ra ia hiti mai i nià ia òutou i to òutou na tere.

8a-Ua riro te Hiero èi moihaa no te heheu tämauraa i roto i te oraraa o te Etaretia. Te pii mai ra tona mau tapaò e Pū täviniraa ia noho faatura tatou i mua i te aro o te Atua. Ratou tei faaoti ia haere na te

èà vārua o te faaoraraa, te faafaìteraa, te hau, te haapaariraa faaroo e te ìte, e riro ia ratou i te faaàpī hia a farerei ai i te Rahu mure òre.

b- Te vai atu ra te tahi atu mau haamaitaì e pīhaa mai roto mai i te Hiero, mai te pape ora ra no te tamarū e te faanā i tei pēpē e tei mamae i roto i te oraraa nei. Ia tupu ora noa te Hiero e tiā ai, mai te tahi pū moà no te haamoriraa, te haapiiraa, te faatupuraa i te autahi, e te faaineineraa i te mau uì atoà ia riro èi pipi mau.

c- E ia tae hoì te reira i te tupu mäteraa, èi reira ia te mau àmuiraa ààutae, tei piri mai i te Hiero e àtitià aè te ao nei, e î ai ratou i te ora àpī. Te niu no teie araraa vārua, o te ìte pāpūraa hia ia è te pii mai ra te Hiero i te Etaretia ia riro taatoà èi nao (33) moà no te hau o te Metia, èi reira hoì te hui taata no te mau pätireia atoà o te ao, te mau taura taata atoà, te rau huru atoà o te oraraa e ruru àmui ai i roto i te fare vārua hoè tei òre i piha haere hia, tupu atu ai te òpuaraa a te Metia ia au i tona pupu tutiaraa ia na iho.

9-No te rahi o te horoà a te Atua, ua ìte te mau pipi tei paari i roto i te faaroo è, nafea ra ia pahono i te reira, na roto ia i te pūpūraa i ta ratou ia au i to ratou ààutae, èiaha ra na roto i te faaue e te faaheporaa. A faatiàma ia òutou i te haavī a te mau peu matauhia e òutou no to òutou noa iho fānaò. A horoà ma te rima-mahora ia au i tei maraa ia òutou. E hau e te òàà mure òre tei faataahia no ratou e paari i roto i te muihere (34) o te rima horoà ma te tiaì òre i te hoo. Te vai ra anei te tahi atu ā faanahoraa e au i te Atua o Na e horoà mai ra mai te tau e a tau e a hiti noa atu, no te maitaì o tana iho i rahu ?

10a- Ua herehia òutou paatoà e tataì hoè i te here atua mure òre, e te ùmere ra i te mau taime atoà a nuu ai to òutou faaroo. Te mihi nei te Atua i te hii (35) ia òe, ia roroma (36) to òe mamae, ia î ta òe àuà, e ia pātuutu hoì to òe na tiaitururaa.

b- Eiaha e huritua ia na, no te teòteò, te mataù e àore ra te täiva ia

Na tei hinaaro noa na i te maità no òe e tei herehia e òe. A haere mai i mua i te aro o te Rahunui mure òre ma te manaò tae e te hau o te ààu, e a huaì (37) i te mau haamaità mai ô mai i te Evaneria ra. Ia putapu òe i te muihere o te Atua ra e tià ai.

11a- Te pii mai ra te Atua ia tià mai tana Autahi mata ara mai roto mai i te mau pätireia o te ao nei, e ìnaha ua ìte hia i te püpü ùànaraa ia na iho ia tupu te hau o te Atua i heheuhia na roto mai ia letu Metia. Mäoti te muihere e te paari o te Atua, ua rau haamaità e te mau raveà tei horoà hia i teie autahi ia riro èi Autahi mau no te Metia. Te mea faufaa mau ra, o tona ia püai nö ô mai i te Metia ra e toro e hotu na roto i te rauraa o te Etaretia e te hoè atoàraa o tana àveià, tana tiäturiraa tumu e tana täviniraa na te ao nei.

b- Te vai atu ra rave rahi mau mea e riro i te haaparuparu e te haapau hoì i te taime o te Etaretia. Tera ra, e hopoià na te nunaa mata-ara i te hiò mäiteraa e, èaha mau na te mea maità e tià ia täpapa i te roaraa o te tere e vai mai ra i mua ia na.

Ei püðiraa i tëie i nià aè ra, te hinaaro nei au e faatae atu mai roto i te hohonuraa o toù nei ààu, i toù nei here i te Etaretia o teie mahana e tae atu i tö ànanhi.

Noa atu te teimaha o te hopoià, te òàà nei au i te täviniraa ia òutou, e àù mau taeàè e àù mau tuahine i te Metia ra, òutou tei mäiti hia e te Värúa èi ìte, èi àito no te Etaretia ia faaàpī hia.

Ia tere àmui tatou mai te tiäturi te tahi i te tahi, e te ìte àueue òreraa è, o na tei faaue na ia tupu te Etaretia, te tamau noa mai ra ia i te aratà i te reira nö te faatupuraa i tona hinaaro atua.

Päpäihia mai te aroha e te hau
Stephen Veazey
Peretiteni no te Etaretia
Initipeneteni, Missouri - 25 no Mäti 2007

*Hurihia èi reo tahiti mai roto mai i te reo peretane e J.Mairai - Tomite
Teni Pioi, mai te tauà i te huriraa a Alena Tyree, faatitiàifarahia e te
Tomite hiòpoà i haamauhia e Emile Teihotaa-Mervin, Peretiteni no te
Pü mitioni, tei ruru i te 4, te 11, te 16 no Më e te 1 no Tiunu 2007.*

Te Tomite faatitiàifaro:

Emile Teihotaata-Mervin (Peretiteni), Edwin Poà, Lily Maiau, Apera Bellais, Taniera Chanteau metua, Marama Henere, Taniera Chanteau tamaiti, Mareva Arnaud, Eugénia Vairaaroo, Odile Pirato, Tevahine Garbutt, Joseph Huri, Claudine Piehi, Doris Tuira, Taponi Chanteau, Lucia Piehi, Heia Tavaearai, Diana Fauura, Herenui Tepava, John Mairai.

Heuraa taò :

- (1) **Rahunui** : te tahi ia pii atoàraa i te Atua na roto i te reo tahiti ; òia tei hämani i te mau mea atoà na roto i te parauraa ia tupu. Te tahi atoà iò: te Tumunui, te Rahu mure òre.
- (2) **Autahi mataara**: e autahi (pupu taata tei riro èi hoè) tei faoti e faatupu i te mau mea i tohuhia e te mau perofeta no tahito e tae roa mai i te mau perofeta o teie tau. E titauhia teie autahi ia vai ara noa, ia ìte i te parau no tahito ra, to teie anotau, e ia hiò atea i tö ànanahi e ia rohi no te faatupuraa i te mau mea i tohuhia.
- (3) **Iho** : huru mau, nätura mau; èère ia to te tahi. Hiòraa: o òe e àita atu ai te fatu i ta òe tareta iho taata.

- (4) Te tino iho o te aroha o te Atua : ua tae tino roa mai te Aroha o te Atua i rotopū i te taata nei na roto mai ia letu.
- (5) Toro: faatae, arata|i ia tatou.
- (6) Fānaòhua : fanaò rahi, ùàna.
- (7) Faafaite : faatupu te hau i rotopū te tahi e te tahi.
- (8) Rau taataraa : te rauraa o te huru taata, huru nunaa, ia au i to ratou ìri e te vai atu ra.
- (9) Rau peu tumuraa : te reira nunaa e tana peutumumu, te reira e tona hiroà tumu.
- (10) Tiàituru : te tiàiraa ma te tiàturi e tupu mau ihoa te tahi faanahoraa e faatupu mai i te òàà e te maitai
- (11) Rima horoà : nounou òre, miimii òre, ààu aroha.
- (12) Rave täèreraa, rave porititaraa, rave faarooraa: te mau faanahoraa, aratairaa e raveraa i roto i te tahi nunaa taata ia au i tana mau peu e tona hiroà tumu, tana huru faatereraa poritita, e tae roa atu i te aratairaa e te te mau faauerua ä tera e tera faaroo.
- (13) Peu hiòraa riirii : mau peu àore e täuà hia e tatou mai to tatou manaò è èère i te mea ìno roa, e àore ra e mea iti ìno rii noa. Hiòraa : mamoe i rapae, ruto i roto.
- (14) Pare o te mataù e te mamae : mai te huru atu ra ia ua hāmanihia te tahi fare e o te mataù e te mamae aè tona mau papai.
- (15) àvauhia i rapae i to rätou tiàhapa : faahepohia ia faaruè i to ratou vähi nohoraa, fenua, fare, nā roto änei i te tupuraa te tamai, te hāmani ìnora, te faatitiraa, mai teie e tupu mai ra i Afirita i te fenua Darfour.
- (16) Mörohi : te haere atu ra i te paruparuraa, e àore ra i te poheraa.
- (17) Amu hua nane : àmu pöpore, mai te hiò òre i te fäito e au ; haamauà.

- (18) Heipuni : te nātura e te mau mea e faaàti ra ia tatou .
- (19) Hiemateòà : poupou rahi o te ààu, te ùmere, te haapoupou, te òaòà rahi.
- (20) Autahi tūrama : autahi tei ìte pāpū hia no tona huru, èi hiòraa na vetahi ê.
- (21) Faatupu vave : faatupu òiòì.
- (22) Fafauraa : faaotiraa tapu e te moà, faaauraa mana roa i rotopū i te tahi e te tahi.
- (23) Rima mähora : hoè ä e te rima horoà.
- (24) Auà : faahöhoàraa i te taata mai te tahi farii, àuà, no te farii i te haamaità mai o mai i te Atua ra. Taramö 23: « E ua î roa aè ra taù àuà ».
- (25) nanea : ia rahi atu ä, ia hotu atu ä.
- (26) Puna : vähi e hī mai ai te pape mai raro mai i te fenua. Hiòraa : te puna no Vaima i Mataiea. Faahöhoàraa : te tumu nō te tahi òhipa, te haamataraa.
- (27) Taraihia : hämanihia e te rima taata.
- (28) Rau täèreraa : rauraa o te mau peu, tiäturiraa, huru oraraa, to tera e tera nūnaa. Te vai ra te täère mähöhi, taaè i te täère faräni, taaè i te täère initia.
- (29) Haafao : haamehameha, faariàrià, haavī ia tupu te hepohepo e te ahoaho.
- (30) Taura : te huru o te taata ia au i te û o tona ìri : tauraa papaa, taura afirita, taura mähöhi, taura taina.
- (31) âpeniraa : te huru o te taata, èiaha ia au noa i tona tänëraa àore ra vahinëraa ; te vai atoà ra te mähü e te pähà.
- (32) fäi : te faaìteraa, te vauvauraa i te parau mau.
- (33) Nao : te vähi moà roa aè o te Hiero.
- (34) muihere : aroha, here, haamaità tei horoà hia mai ma te titau ore hia mai te hoo, àore ra te faahoì. E mea horoà tià ma noa hia mai, ia au i tona hinaaro.

- (35) Hii : aupuru mai i roto, mai te hoè metua e hii i tana tamarii.
- (36) Roroma : haere atu i te itiraa ; te pee atu ra, te òre atu ra.
- (37) Hüaì : èère teie taò no te ahimaa anaè ; tona auraa, ia matara mai roto mai i te vähi moèmoè ; ia tuuhia i te vähi e ìtehia e te mata taata ; hoè ä auraa e faaite, heheu. I ô nei, mai te mea ra ia e ua riro te Evaneria èi mää värua e tià ia hüaì hia.

PENE 164

A rohi âmui noa ai au e te Etäretia nä roto i te pure, te täuà-parauraa e te ìmiraa i te pähonoraa i te mau uuiiraa faufaa roa, ua tupu rahi tö ù färiiraa i te mau arataìraa nö ô mai i te Atua rä nö te riroraa mai èi mero nö te Etäretia, e te tahi atu mau parau faufaa roa e te rü. Te tahi òhipa faahiahia tei orahia e au, ò te arataìraa ia te Värua ö te Atua ia ù ia taiò e raverahi mau îrava ö te mau päpai moà. E ia hope atu tä ù faahöhonuraa i te tahi mau mea i päpaihia, ua faatütonu mai rä te Värua maitaì i tö ù hïroà i nià i te Taratia 3 :27-29 :

« O tö òutou atoà hoì i päpetitöhia i roto i te Metia rä, ua àhu i tä te Metia rä. Aita e âti luta, àita e Herëni, àita e tävini, àita e tiàmä, àita e täne, àita e vahine ; höê-ä hoì òutou i roto i te Metia rä ia letü »

A ìmi noa ai au i te auraa mau ö tēie parau, ua faaraaraa mai rä te värua ia ù i te âano rahi fäito-òre ö te muihere ö te Atua e manii mai roto mai i te Metia nö te tauì i te tuiauraa i rotopü i te mau taata tätaitahi i roto i te tahi ao âmahamaha. Nö reira, ua rahi aè tö ù päpü i tēie nei i te püai ö te Evaneria ä te Metia nö te fänau i te tahi rahuraa âpi i rotopü ia rätou tei òre i mataù i te ora ia au i tä na rä faaueraa i roto i te autahi moà.

I te mea e, te pāpū roa mai rā te auaa o te hinaaro o te Atua, ua aratai atu rā te Vārua ia ū ia tūtonu i niā i te tahi mau pene o te Haapiiraa faaroo e te mau heheuraa. E mau aratairaa vārua e pae tino anaē ia ia riro mau ā eī nūnaa mata-ara (eī hiōraa, a taiō i te mau Pene 10 :6 ; 147 :7 ;149 :4 ; 161 :5 ; 162 :7, e te pene 163 :7). E riro taua mau pene rā eī faataaraa i te mau aratairaa vārua tumu i fāriihia e te taatoāraa i te tahi mau auaa taaē tō rātou ia faauhia i te tuaāi e te māramaramaraa o te taata. A riro ai eī nūnaa mata-ara arataihia e te mana-atua – e āita atu e faanahoraa – māoti rā ia hiōpōa faahou i te tahi mau taimē i te mau faaotiraa e te mau mea i mātauhia, ia rahi aē ā te māramarama o te tātararaa i raro aē i te aratairaa o te Vārua.

Mai te mau-pāpū-raa i tēie mau mea i roto i te feruriraa, te tuu atu nei au i te parau aō i muri nei i tō te Etāretia eī pāhonoraa i te tiāororaa ā te Vārua o te Atua. Te pūpū atu nei i tēie parau aō nā roto i te āū haēhaa, mā te ite mānava i tō ū mau ōtiā e tō ū paruparau, o tā ū i amo noa nā mā te teiaha. Te tuu atoā atu nei au i tēie mau parau mā te tiāturi hope roa i tō rātou riroraa mau eī reo nō te vārua nō te paari e te heheuraa e manii hope-tau-ōre mai ō mai i te Atua rā a tau e a hiti noa atu.

I tō te Etāretia,

1a- Ōutou paatoā tei faaō ia ōutou i roto i te pure, te tāuā-parau-raa e te imiraa i te ite e au nō te mau uiuiraa faufaa roa nō te oraraa o te Etāretia, ia haamaitāhia ōutou nō tā ōutou pāhonoraa e tō ōutou faaroo. Ua riro tā ōutou mau tautooraa nō te haamāhoraraa i tō ōutou oraraa ia ū ōutou i te Vārua o te Atua eī pāhonoraa i te piiraa ia riro ōutou eī nūnaa mata-ara mau, e haamaitāraa rahi te reira nō te Etāretia taatoā. Tō ōutou hinaaro vārua mateono (*hōhonu*) i te

māramarama e te parau mau, ua faatupu māoti ia i te tahi àpu tià maitai ia ôhie i te Vārua ia tomo mai nō te hōroà mai i te tahi aōraa faauruhia èi arataīraa mana nō te Etāretia.

2a- Te mau faaueraa i hōroàhia atu nā i mua nā nō te pāpetitōraa, è mau mea tano ihoā te reira nō te haamataraa o te Etāretia e tō na vaihōēraa i tō na haamataraa e te mau matahiti i muri iho. Terā rā, i te mea è te rahi noa mai rā te feiā tei tae te māramarama ia rātou - taaē noa atu ai tā te Etāretia nei faanahoraa ia au i tō na iho mana - àita te òhipa faaora ä te Atua i tā-òtià-hia i roto noa i te Etāretia nei.

b-Te muihere ò te Atua, tei heheuhia mai nā roto ia letū Metia, te tupu-maumau-òre noa rā ia e âtitià aè te Rahu ä te Atua, i ô atu-ä i te māramarama o te taata nei, e te òhipa rā taua muihere rā nō te faatupu i te mau hinaaro ò te Atua i roto i te oraraa ò te taata nei. Mā te tūāti māite i te hinaaro ò te Atua, nā te Vārua maitai i aratai i te tahi mau taata ia fārii e ia fāi ia letū Metia nā roto aè nā i te pāpetitōraa teretitiano, e ua tae te hinaaro e pāhono ä i te piiraa nā roto i te faariroraa ia rātou èi mero nō te Etāretia.

c-Rātou atoà tei fārii aè nā i te pāpetitōraa ò te pape mā te àau haèhaa e te tātarahapa, èi tāpaò nō tō rātou faaroo ia letū Metia, e tià roa ia rātou ia riro mau èi mero nō te Etāretia nei nā roto atu i te tämauraa ä te Vārua-maitai.

d-la ravehia te tämauraa vārua i muri aè i te tahi tau faaineineraa, èi reira ò ia e haapiihia ai i te mau fā ä te Etāretia, tā na mau tiātūriraa, tō na māramaramaraa i te oraraa ò te pipi ò tā na iho e fafau atu i te Atua e te mau mero ò te autahi moà.

e-I roto i te pure tämauraa, ia faahitihia te muihere i faanaòhia e tēie taata tei fārii aè nā i te mana ò te pāpetitōraa i roto ia letū Metia. Ia haamaitai-atoà-hia te Vārua maitai i reira nō tā na firiraa i te mau

täreni tätaitahi ö te taata ia riro èi mau autahi hururau nö te faahoturaa i tö rätou tiàraa pipi e nö te haapaari i te paturaa i te Etäretia.

3a- Tei titauchia atu nei te Etäretia taatoà ia tütonu mäite ä i te auraa mau ö tö na päpetitöraahia. I te mea ë ua päpetitöhia e ua tämauhia òutou, a utuhi hope roa i tö òutou oraraa i roto i te täviniraa i te Metia.

b- Ia ora-märamarama òutou i te auraa ö tö òutou päpetitöraa i te mau mahana atoà a hotu noa ai òutou i te ìte e te aravihi nö te oraraa ö te pipi. A päтуру mäite mä te rima höroà i te mau täviniraa ä te Etäretia, tei haamauhia e te Värúa nö te faahoìraa mai i te hau ö te Metia, ò ia atoà ia te Tiona ö tö òutou tiaitururaa.

c-Te títaiu mai rä te Metia mure-òre ia rätou tei òre ä i färüi i te päpetitöraa mä tëie reo iti : « A pee mai ia ù nä te êà ö te parautià e te hau ». Ia päpetitöhia òutou i te pape e te värúa, e a tomo mai i roto i tö òutou fare värúa a riro ai èi mero e hope roa nö te tino.

Te ui-tämau noa rä te tahi pae e näfea rä te faatereraa i te ôroà ä te Fatu. I te tahi mau vähi, ua haaparuparuhia te auraa, te faufaa e te püai ö tëie ôroà moà nä roto mai i te taa-òre e te faaineine-òre-raa. Nö te reira mau tumu, te höroàhia atu nei tëie mau aòraa mai te mana ö te Värúa maitai.

4 a. A höroà i te ôroà ä te Fatu i rätou paatoà tei fäi ia rätou èi feiä pee i te Metia e ia riro te reira èi täpaò ìte-mata-hia nö te here e te auhoaraa teretetiäno, e ia fänaò âmuï-hia te reira èi haamanaòraa i te pohe e te tià-faahou-raa ö letü Metia. E mana tö te taata tätaitahi ia faaoti nö na iho ia färüi àore rä ia haapae i te mau taipe ia au i tö rätou faaroo e tö rätou ìte-mäite-raa mä te tüàti maitai i te mau arataìraa ä te Peretiteniraa mätämua.

b- Eità tēie mau haapiiraa e faaiti mai i te tahi atu mau faufaa ò te mau ôroà moà i roto i te oraraa ò te Etāretia. Ia ruru anaè te Etāretia nõ te ôroà ä te Fatu, ia haamēharahia te mau mero e tēie taua taime rä e tià roa ai ia rätou ia fäi faahou i te fafauraa ò tö rätou päpetitōraahia, ia faafäite i te mau tuiauraa tei päètaèta haere, e tae roa i te faaö atu i roto i te fä ä te Etāretia nõ te pororaa i te mau autahi nõ te rima hōroà, te parautià e te hau.

c- A ìmi i te mau räveà atoà e hōroàhia mai ô mai i te Ôroà ä te Fatu ia turu-vārua-hia te Etāretia a riro mai ai èi täpaò ora mau nõ te oraraa, te tütia, te tià-faahou-raa e te vai-tāmau-raa mai ò te vārua ò te Metia i rotopü ia tätou. Tei roto i tēie ôroà moà te piiraa mana-atua i te Etāretia ia riro ò ia èi ò moà nõ te haamaitāraa, nõ te rapaāuraa e te hau ò te rahu ä te Atua.

E raverahi mau uiuiraa hōhonu roa nõ nià i te huru mōrare e te tuiauraa ò te taata tēie e tāmau noa mai rä i tupu i roto i te mau pätireia. E mau tumu parau hōhonu e te fifi ia tuatāpapahia ia räpae-ê atu i taua mau vāhi rä, inaha e peu taaê tä te tahi i te tahi, e âamu taaê tö te tahi i te tahi, e maramarama taaê hoi tö te tahi i tä te tahi hiòraa i te mau päpäi moà. Mai tēie i muri nei, òia hoi te haapiòraa i te vahine i mua i te täne, te òõtira a i te teo vahine, te faaipopiporaa i te tamarii, te faaipoipo faahepohia, taaê noa atu ai te täòtià-òre-raa i te mau hinaaro ò te tino. Nä reira atoà te tümāraa e te faatitira a i te mau vahine ìvi, te hämani-ino-raa i te feiä i tae te hinaaro i te feiä hōê ä âpeniraa tö rätou, taaê noa atu ai te rauraa ò te mau faanahoraa nõ te faaipoiporaa i te pae nõ te ture, i te pae faaroo, e aore rä i te pae totiare , o te tahi noa maa vāhi iti ia tēie.

I muri mai e nä matahiti e raverahi i mairi iho nei, te rahi noa mai rä te hinaaro ia pahonohia te mau tumu parau i te pae mōrare e te pae

atoà ö te ture, inaha te höhonu roa atu rä taua mau fifi rä i te mea ë ua tae atoà te Etäretia i te mau poro atoà ö tēie nei paraneta. I faauehia nä te Etäretia nä roto i te heheuraa i mua aè nei ia färüi tätou i te mau täfifiraa e te òaòà atoà mai roto mai i te rauraa nö te mea ua tià i te hinaaro ö te Atua. (Haapiiraa faaroo e fafauraa 162 :4). Ei pähonoraa i tä ù mau täparuraa nä roto i te pure ia märamarama vau i te mau hinaaro ö te Atua ia òhipa tätou noa atu te mau täfifiraa ö te mau tumu e raverahi, e inaha ua haamaitai mai rä te Atua ia ù mä te höroà mai i te mau parau aò i muri nei :

5- E mea faufaa ia ìte òutou ë a päpetitö-mau-hia ai òutou i roto i te Metia, ua riro mai ia òutou èi tuhaa nö te òhipa äpi ä te Atua. A färüi ai òutou i te ora e te värua ö te Metia, e tauu atoà tä òutou hiòraa ia òutou iho e ia vetahi-ë .Ua oti ia te tau nö te mau peu i mätau-noa-hia i mutaa rä i te tätuhaaraa i te taata ia au i tä rätou faufaa, tö rätou tiàraa totiare, tö rätou äpeniraa, tö rätou huru, e àore rä tö rätou tauraraa taata, èere atu rä ia te reira i te mea faufaa faahou. Mai roto mai i te Evaneria ä te Metia, e autahi äpi tēie i fänau mai mä te faaòromaì, te faafaite, te autahiraa i roto i te rautahiraa, i roto i te here, e te reira te mau täpaò nö te hau ö te Atua e haere mai rä.

6a- Mai tei heheuhia nä roto mai i te Metia, te Atua te Rahu ö te mau mea atoà, ò ia anaè te tià ia haavä i te huru e te auraa nö te tahi i te tahi èi täpaò nö te faufaa e te haamaitai ä te Atua ia rätou e te pärrururaa hoì i te feiä roo-òhie-noa-hia i te raveino. Ia haamau-roa-hia tēie huru tuiauraa i roto i te ture ö te here-aroha ö te Metia, te faaturaraa te tahi i te tahi, te amuraa i te mau höpoià mä te au, te faatupuraa i te tià, te fafauraa e te faaroo, e àita reà e ture e faahape i te reira.

b- E a rahi mai ai te märamarama ö te Etäretia e a faaòhipa ai ò ia i tēie mau ture, e riro te mau uiuiraa e fä mai nö nià i te äpeniraa maitai

ö te taata, te türaa ö te taata i tö na vahineraa àore rä täneraa, te tiàraa ö terä e terä, te tuiauraa, te faaipoiporaa, e tae roa atu i te tahi atu ä mau uuiuraa, e riro te reira mau tumu parau i te mätaratara ia au i te hinaaro ö te Atua. Ia tiäturi mäite ë, àita höê noa aè i roto i tëie mau ture e türaì rä ia hotu te miimii, te haapaò-òre, te peu ìno, te faaino e àore rä te ìmiraa fanaò i te mau hinaaro varivari ö te tino nei.

c- I mua i tëie mau uuiuraa paari roa, e mea tià i te tahi pae ia ìmi i te pähonoraa e te märamarama i roto i te mau päpäraa moà. A ìmi i roto i te mau päpäì moà te Parau Ora e âfai mai i te ora, te faaoraa mai e te tiàituru i te taatoàraa. A hii e a poro anaè i tëie parau tià e haamatara ia tätou i te taura ö te haavïraa.

7a – Mai te mea ë è Etäretia mata-ara mau tätou, tïtauhia tätou ia märamarama e ia päpü maitai i te faataaraa i te mau tumu parau e tià ia faaotihia e te Apooraa rahi, i te tahi atu mau tumu parau e riro i te maitai aè ia tuatäpapahia i roto i te mau pätireia e au nö te reira, e àore rä nä roto i te tahi atu mau räveà.

b- Nö te mau ture papa e arataì i te oraraa e te tuiauraa ö te mau mero, nä te Apooraa rahi te reira e faaoti. Eiaha te Apooraa rahi ia faaoti i te mau ture nö te mau hau atoà mai te mea e riro taua mau faaotiraa rä i te faatupu i te àti nö te feiä e noho i reira.

c- Terä rä, taime rä, e mea tià atoà ia ravehia te tahi mau faaotiraa i roto i te tahi mau Hau nö te maitai ö te faaâpïraa ä te Evaneria ia haere tämau i mua mä te tiäturi i tö na rä päui.

Nö reira, ia rave te mau Faatere ö te Etäretia Nui i tä rätou òhipa nö te pähonoraa- mai tei faauehia mai e te ture ä te Etäretia – nö te faatupu e nö te tätararaa i te auraa ö te mau ture ä te Etäretia èi pähonoraa i te mau hinaaro ö te Etäretia i roto i te auraa ö te Hau ö

te ao nei, mā te faatura i te mau faaueraa mai roto atu i tēie nei parau aò.

d- Mai te mea ě ě mea tià e ě mea maitai, ia faatupuhia te tahi mau rururaa mero hope i terā e terā mitioni nō te faaānōraa atu i te mau tāuà-parau-raa, ia rahi te māramaramaraa e te manaò hōē. I roto i taua mau rururaa rā, ia vai noa mai te vārua ò te here, te tià e te parau mau.

Ua hiòpòà māite te Tino Ahuru mā piti e te Tino ò te mau Peretiteni ò te mau Hitu àhuru i te mau faaueraa i nià aè nei, e te pii mai rā rātou ia tupu te rohi-āmūiraa e tià ai i ropū i te mau tino tāviniraa atoà. I te mea ě ua ìte au i tā rātou mau tautooraa nō te faaôhie i te tuiauraa nō te haapūai i te pororaa i te mitioni paturaa ā te Etāretia, te hōroà tiāmā atu nei au i te parau aò i muri nei :

8a- E hōpōià nā te Etāretia ia fānaò te taata tātaītahi e te mau Hau atoà ò te ao nei i te tiāmāraa ò te parautià nō roto mai i te Evaneria, nā roto atu ia i te fāito-maitai-raa e te tonō-māite-raa i te mau tāvini e tei au mai.

b- Nō tēie mau tumu, e tià i te tahi mau taime ia faatanohia, mai te mea e hinaarohia, te rahiraa ò te mau tino Hitu àhuru, nā reira atoà te mau peretiteni nō te mau tino àhuru mā piti, ěi pāhōnōraa i te mau hinaaro ò te pororaa ěvaneria nā roto i te mau tuhaa haapaòhia e te mau àpōtetoro.

Nā te Peretiteniraa mātāmua, mai te turuhia e te Tino ahuru mā piti, e te Tino ò te mau Peretiteni Hitu àhuru, e faanaho mai te mau ture nō te haamauraa i te numera, te haamauraa e te hōpōià ā te mau tino hitu àhuru e te mau peretiteni hitu àhuru.

c- Ia tupu vave haapeepe te mau tāviniraa i te Evaneria ā te Etāretia.

A tae ai au i te hōpeà ò tēie parau àò, te faaea nei au maa taime iti nō te noho i pihaiho i te Atua nā roto i te pure e te māmūraa, a ìmi noa ai au i te haapāpūraa e te haamāramaramaraa. Mai roto i taua taime fāiraa i tō ù nei faaroo, inaha te pura mai rā mai te manaò-òre-hia e au tēie mau parau hōpeà ia neneihia i roto i te parau àò nei, èi òhipa e èi tāmata-faahou-raa i tō tātou pūai :

9a-E te mau tamarii herehia nō te Faaâpīraa, te hotu-tāmau-raa ò tō òutou na faaroo e te Atua, e mea arataihia te reira e te Vārua, nā roto mai i te rauraa ò te mau òhipa i tupu, te mau tāmataraa i tō òutou paari, e i te tahi taime ua hitimahuta atoà òutou. Nā roto i te muihere ò te Atua ua fātata òutou i te faatupu i te ôrama hōpeà roa nā te Etāretia.

b- Ia tae tō òutou hinaaro ia ora òutou i roto i te autahi moà mai te tahi rahuraa âpī i te rahi aè i tō òutou mataūraa taata noa i te tauraa pae vārua e te tuiauraa, èi reira ia òutou e riro ai mai ia òutou iho i te piiraahia. Te tiāraa ò Tiona nehenehe, te pätireia nō te hau ò te Metia, te tiāi noa mai rā ia i tā òutou pāhonora hōhonu mau i te piiraa ia mau pāpū i te fafauaraa ä te Atua ia tupu te Hau ò letū Metia.

c-Te faaue mai rā tēie fafauaraa ia moà atoà te oraraa nō te faatura e te heheu mai i te vārua ò te Atua e tä na rā òhipa faafāiteraa i roto i tä na rahuraa. E titauhia nō te reira te tiāūraa ò te oraara taatoà nō te haaparareraa i te mau täviniraa nō te faaâpīraa, rätou ihoä rā tei faaoti e pūpū ia rätou ia ìtehia te faufaa ò te taata, ia pāuruhia te moàraa ò te rahuraa, e rätou te ìmi rā ia māmā e ia raumai te mamae tino e tō te vārua.

d-Mai te peu è te hinaaro mau rā òutou ia riro èi Autahi nō te Metia, ia fārii ia tō òutou nā tino i te mau manaònaòraa e tei faaruruhia e te Metia.

e- E mea rahi te mau ôpuaraa e te mau taime nö te faatupuraa i te reira. E noho pöpü-òre e te ôtohetohe noa änei òutou i raro aè i te maru ö to òutou taiäraa, hauriäriäraa, e te pöpü-òre ö tö òutou nä faaroo ? E àore rä e haere òutou i mua mä te tūramahia e tö òutou ìte-pöpü-raa i te moàraa ö tö òutou piiraahia e tö òutou ìte mata-araa ?

f-Te òhipa ä letü Metia ö te mea faufaa roa aè ia e vai mai rä i roto i tö tätou tere.

Ua rahi roa mai te teiaha ö te höpoià i nià i te tapono ö te tävini perofeta mai te äpooraa rahi i mairi atu rä. Terä rä, tä ù püpüraa ia ù i te Etäretia, tö ù here i tö tätou nünaa, e tö ù tiäturiraa pöpü i te piiraa ä te Värúa i te Etäretia, àita ia te reira i mörohi, hau roa atu ua tupu mai i te rahi.

Mä te tiäturi i te värúa àraviihi e te paari ö te Etäretia, te faahoì atu nei au i tëie mau parau aò ia òutou nä, ia feruri òutou mä te pure tämau ia höroà tämau-hia mai te ìte. A tere ämuì noa ai tätou, ia haamaità te värúa muihere ia òutou mai tä na i haamaità mai ia ù e ia rätou paatoà e ìmi rä i te haapöpüraa ä te Värúa i tëie mau parau aò.

Stephen M. Veazey, Perofeta Peretiteni ö te Etäretia

PENE 165

I te roaraa e toru matahiti, ua hiòpoà te Etaretia mä te pure i te mau parau faaaò tei höroàhia i te matahiti 2013. Ua haapäpü te Värúa-Maitai ë, e haamaitaihia te Etaretia nä roto i te faaöraa i teie parau faaaò i roto i te Puta Haapiiraa Faaroo e te mau Fafauraa. Te püpü-haèhaa-hia atu nei teie àpi-parau èi faaìteraa i te faufaa ö tö tätou tiàturiraa i te Heheuraa tämau.

A faaineine ai au i te àpi-parau-hopeà, ua vai vètea noa tö ù feruriraa i mua i te arataìraa värúa nö te haamaitai-ä i te maramarama ö te Etaretia i teie nei àore rä i muri iho. Ua tauturu te arataìraa värúa ia haamaitai vau i te tahi mau îrava. I te rahiraa ö te mau taime, ua faaravaì te reira i te auraa ia au i te mau tumu tei itehia e te Atua.

Ua pärahi atoà vau i roto i te pure mä te uiui e aha te mau tuhaa ö te mau parau faaaò tei faaòhipa-taa-ê-hia i te taime a höroàhia ai e tei òre e titauhia ia faaö i roto i te Puta Haapiiraa Faaroo e te mau Fafauraa. Nö reira, ua faaòrehia te tahi mau îrava. Ua raeàhia i teie mau îrava te fä tei ôpuahia àore rä, ua faaìte-aè-na-hia teie mau hiòraa i te tahi atu-ä mau vähi i roto i te Puta Haapiiraa Faaroo e te mau Fafauraa e ua navai.

Te parau faaìte tä ù e püpü atu nei o te haapäpüraa ia ë, nä te Atua mure-òre e arataì nei i te Etaretia mä te here e te faaòromaì ia au i te mau ôpuaraa atua. Ia faaìte tätou i tö tätou àau mëhara nö teie arataìraa. Ia riro te reira èi aratià nö te maramarama e te tiàituru nö rätou atoà e mäimi e o te hinaaro nei e pee i te hinaaro ö te Atua.

Nä te mau Tino, te mau Apooraa, te mau Pupu, i tö te Apooraa Nui e i tö te Etaretia :

1 a. Autahi nö te Metia ë, tei mua ia òe te höê hiòraa-atua-mata-ara. I te roaraa ò te mau matahiti i räterehia mai, e rave rahi mau parau e te mau taipe tei heheuhia mai, i teie rä mahana, te ìtehia nei te reira nä roto i te mau faaotiraa tei au i te òhipa täviniraa ä letu-Metia.

b. Ei tautooraa pae värua, a pee mä te itoito i te mau faaotiraa tae roa atu i te tumu nö te hiòraa-mata-ara ä te Atua i te Etaretia e te poieteraa. E, èi pähonoraa i te märamarama e hotu noa nei i nià i te natura e te hinaaro ò te Atua, a tämau-ä i te haapii i te mau pupu-taata e ora nei i te aroha e te òhipa täviniraa ä te Metia.

c. I roto i te here, a ani mänihini atu ia rätou atoà, ia färïi i te parau âpï òaòà nö te oraraa âpï i roto i te autahi e te Metia. Mai te peu e färïi òutou ia ìte i te reira, e nïniihia mai ìa te mau haamaitairaa i roto i tö òutou oraraa.

d. A faatupu i te mau òhipa tei î i te aroha e te turetïà nö te tinai-roaraa i te oraraa veve e te mau mamae faufaa-òre. A rohi tämau ia tupu te hau i nià e nö te Fenua.

e. Eiaha roa atu e faataa-ê ia òutou i teie òhipa täviniraa. Te heheu nei òia i te hinaaro ò te Atua : e faaora i te taata tätaitahi, te mau pupu-taata e te arutaimäreva ; o te höê ìa îraa nö te parau faaïte ò te ëvaneria nö te faaâpï i te poieteraa.

f. A tämau-ä i te âpapa i tö òutou mau hiaài faufaa roa aè, mä te pee i te mau tütavaraa ä te fenua e ä tö te ao, ia nuu-ä te mau faaotiraa. E tïtauhia te tahi atu-ä mau räveà âpï nö te faanaho i te oraraa ò te âmuiraa e nö te turu i te mau pipi e te feiä e mäimi nei i te Atua, e

mea tītauhia te reira nō te pāhono i te huru ō te mau òhipa tāviniraa ia au i te tauraa ō te tau.

2 a. A tātara e a ora i te îraa ō te òhipa tāviniraa ä te Metia mä te âàu mähora ia au i te aroha nui ō te Atua.

b. A faaroo i te mau parau faaite nō rätou e pāhono nei nā roto i te värua höroà. A pee hua i te hinaaro ō tō òutou âàu ia hoì i te muihere e i te aroha nui ō te Atua. A vaiiho na i te âàu mēhara ia faaite mai ia òutou i te êà.

c. A haamanaò na òutou ë, höê ō te mau aratairaa tumu ō te oraraa o te pipi o te faahoturaa ïa i te òhipa tāviniraa ä te Metia mä te pāhono i te àhururaa nō te òhipa tāviniraa ä te Pü Mitioni e te Etaretia Nui ia au i tō na pūai mau. A turu noa atu ai òutou i te tahi mau âmuitahiraa faaturahia, èi tuhaa faufaa atoà nō te Pāhonoraa ä te Pipi, èiaha rä te reira ia faaiti noa aè e àore rä ia mono i te àhururaa ä te Etaretia.

d. Ua riro te àhururaa èi faaòhiparaa värua o te faaite nei i te hinaaro pāpū i te pūpū-tāmau-raa i te täätoàraa ō te oraraa o te höê taata i te Atua. Ia haapāpū-anaè-hia te reira nā roto i te faaroo, te here, e te höê tärena tei î i te tiāituru, e tae noa atu i te hinaaro e àufau-pee-roa i te mau tāraru feruri-öre-hia, e rahi aè ïa te fäito pāhonoraa, i tei manaòhia nā mua atu.

e. Ua hau atu te tiààuraa, èi pāhonoraa i te òhipa tāviniraa ä te Metia i te ō mai roto mai ia òe iho. Ua âmuihia mai te reira i te rima mahora ō te mau âmuiraa e te mau tuhaa mitioni tei höroà i te mau tuhaa tāviniraa ä te Etaretia Nui èi haapātuuturaa i te Autahi i roto i te Metia e te mau nūnaa atoà.

f. Opere nõ te maitai õ te täatoàraa, te reira mau hoì te värua õ Tiona.

3a. A färì e a ora i te täatoàraa nõ tõ òutou rõtahiraa e tõ òutou àifäitoraa i roto roa ia letu-Metia. Te rõtahiraa e te àifäitoraa i roto i te Metia, ua tupu mai hoì te reira nä roto i te mau pape õ te päpetitoraa, tämauhia e te Värua Moà e turuhia e te ôroà moà ä te Fatu. A ûumu i te täatoàraa õ te auraa nõ taua mau ôroà moà ra, âmui atu i roto i te väruaraa e te Metia mai te òre-ä i tupu aè nei.

b. Teie nei rä, ia märamarama òutou, e ère i te mea tià ia poro i te rõtahi e te àifäito i roto i te Metia nä roto i te mau fafauraa ôroà moà e i muri iho, a huritua ai nä roto i te mau parau e te mau òhipa. E haapëpë hoì taua mau huru taata ra i te tino õ te Metia e tatahi roa atu ai i te huru mau õ te oraraa, tõ te pohe e te tiàfaahouraa õ letu-Metia.

c. Aita òutou i märamarama maitai i te rahiraa nõ te mau faanahoraa rau i natihia nõ te rahuraa taata. Nä roto mai i tõ na ùnaùna-rave-àtà taa-ê, ua fänau mai te rahuraa i te rauraa e te türëni tìtìàifaro.

d. Eiaha e haapau i tõ òutou taime i te tuatäpaparaa i te rauraa õ te huru taata ia au i tä òutou e ìte nei. A tütönu höhönü rä mä te hinaaro püai e faatupu i te mau autahi tei î i te here, te rõtahi e te àifäito o te heheu mai i te natura tuaraa.

e. Te rõtahi e te àifäitoraa i roto i te Metia e ère ia i te höhoà höê. Te auraa mau õ te reira, hoê i roto i te rauraa, e ia nati-mau-hia i roto i te höê hereraa tei au i te höhoà õ te Metia e i te huru oraraa o vetahi-ê mai te mea ra ë, o rätou ra o tätou ihoa ia. Te tahi atu-ä auraa, o te fänaòraa ia ia rätou i te märamaramaraa i te faufaa rahi õ te taata nei

e tae noa atu i tö na mau tiàraa mana tei ânetihia ia na, e tae noa atu te vauvauraa i te mau tärëni tei püpühia mai e te Atua i roto i te Etaretia e te tötaiete.

4a. Nö te Autahuàraa, e pii te Atua i tä te Atua e pii i roto i te mau pipi tei fafau ia rätou iho, ia au i tä rätou mau tärëni ia tävini atu e ia naeà-roa-hia te ao nohoraa taata.

b. Te mau rëni arataïraa nö te Autahuàraa tei rave-mäite-hia nä roto i te paari e te iho-värua-raa, o te höê ia êà märamarama ia nehenehe te mau pipi e pähono i te piiraa. Te haapäpü atoà nei te reira i te taa-ê-raa i roto i te höê piiraa faufaa rahi e te hiaà i faaau i tö na oraraa i nià i te mau arataïraa nö te höê tiàraa mörare e te mau tuiauraa e faaitoito nei te au-maite-raa ö te Etaretia.

5a. E haafaufaa te tupu-rahi-raa e te arataïraa värua ia ö atu i roto i te òhipa täviniraa ä te Metia. Te Peretiteni ö te mau Haapii Evaneria e te Pupu ä te mau Haapii Evaneria, ia töâàti mäite rätou i roto i tä rätou iho pupu, ia tütonu atu i nià i te mau haapiiraa värua nö te autahiraa ö te pipi, e nö rätou atoà o te ìmi nei i te iho-värua-raa, o te ora mau i te höhonuraa e te ààu mahora i roto i te värua ö te Metia.

b. A pupu atu i te ôroà moà nö te haamaitairaa ä te Haapii Evaneria, èiaha noa rä nö te mau meroraa àore rä nö te mau âmuiraa, nö te mau ùtuäfare atoà ra, te mau pühaparaa e nö te mau pupu-taata o te ìmi nei i te höê arataïraa värua nö te höroà täätöàraa atu ia rätou i te òhipa täviniraa ä te Metia. I roto i teie faaueraa, èiaha roa atu te höê parau ia faarirohia nö te faaiti te faufaa nö te ôroà moä nö te haamaitairaa ä te Haapii Evaneria i te mau taata.

6a. Autahi nō te Metia herehia ē, eiaha e tāōtīā noa ia ʻōutou nō te tāuāparau e nō te hīmene noa nō Tiona. A ora rā, a here e a ōpere atu mai ia Tiona: o rātou e tūtava nei ia ite-mau-hia te hōēraa i roto i te Metia, e i roto ia rātou āore e feiā veve, āore atoā e feiā hāmani-ino-hia.

b. Ei tino nō te Metia, a amo mā te here e te faaōromaī i te teimaha ō te mau faaīnōraa nō rātou e tūtāperepere nei i te pāhono i te hiōraa-atua-mata-ara nō te faufaa taata e te āifāitoraa i roto i te Metia. Nō ʻōutou hoī teie tuto e teie haamaitāraa ia tupu te mau ōpuaraa atua.

c. E, ia haamanaō noa ʻōutou ē, te ara ō te here o tei ī i te mamae, te aratō ra hoī te reira i te tātauro ra, e aratāi atoā atu hoī i te tiāfaahōraa e i te ora feteui, i te autahi hope-ōre o te tau e te rōtahīraa nō te hau i roto i te Metia. A tiāturi mai i teie fafauraa.

Stephen M. Veazey
Peretiteni ō te Etaretia